Inima răstignită Îl naște pe Hristos

„Cum stăm noi jertfă lângă Dumnezeu,
Din noi se-nalță flacăra cea vie,
Prin care-n ceruri amintim mereu
Că este pe pământ o Românie.”[1]

Omul are vocația veșniciei și a sfințeniei. Din această perspectivă orice om are nevoie de o relație cu Dumnezeul-Cel-Viu, cu Dumnezeul-Cel-Veșnic. Are nevoie de o relație personală cu Acesta, fie că conștientizează acest lucru, fie că nu. În absența unei relații cu Dumnezeu, omul se înstrăinează în primul rând de sine însuși și devine o sumă a patimilor sale, devenind prin propria viețuire premisa pregustării iadului, atât de către sine însuși, cât și de către cei care îl înconjoară. Cu cât mai mult durează o astfel de situație, cu cât mai mult omul se găsește într-o astfel de condiție, cu atât mai greu îi este să recunoască firescul și să poată să se dezbare de toate opreliștile care îl țin în loc pentru a deveni sălaș Duhului Sfânt.

Plecând de la cele de mai sus, omul are posibilitatea permanentă de a-și reveni în fire, de a reconstitui firescul pentru care a fost lăsat să trăiască: anume o relație de dragoste cu Dumnezeu și, prin această relație de dragoste cu Dumnezeu, o valorificare în iubire a relațiilor cu cei din jur și cu întregul cosmos. Singura problemă care se pune este că, odată ce omul s-a înstrăinat de Dumnezeu, nu numai că relațiile cu cei din jurul său sunt știrbite de această lipsă a experierii dragostei dumnezeiești, ci omului îi este aproape imposibil să recupereze în mod direct dragostea cu Dumnezeu și față de Dumnezeu. În acest caz, singura posibilitate care-i rămâne omului este aceea de a se apropia de Dumnezeu, de a-L (re)considera pe Dumnezeu prin prisma relațiilor cu cei din jur. Practic trebuie să parcurgă calea inversă către firescul său. Neavând o cultură a dragostei față de Dumnezeu nici în cadrul familiei, nici în cadrul societății, omul este nevoit să-L redescopere pe Dumnezeu și relația firească cu Acesta de dragoste, prin intermediul relațiilor pe care le are cu aproapele.

În acest moment intervine forța inerției duhovnicești în om, în viața lui și în relațiile în care acesta este implicat. Cu alte cuvinte primul cuvânt în relația cu semenii îl vor avea patimile omului. Tot ceea ce acesta s-a străduit să cultive în viața lui fără de Dumnezeu. Din această cauză există o singură cale de a dobândi dragoste în relația cu semenii și în relația cu Dumnezeu, anume aceea de a ne răstigni inima. Răstignirea inimii presupune o luptă cu patimile noastre pentru ceva mult mai bun, mult mai înalt, pentru ceva desăvârșit, iar în primă fază acel ceva este dragostea față de semenii noștri. Primul pas care se face este acela de a înfrânge pornirile pătimașe care încearcă să ne controleze mintea și comportamentul, într-un cuvânt, inima duhovnicească în raportul relațiilor cu ceilalți.

Trebuie să ne întoarcem fața spre cei de lângă noi cu dragoste, răbdare și înțelegere adică, în primul rând, a lua aminte la cel de lângă mine, la modul profund. A-l privi, a-l observa, a-l asculta, a-l simți. Astfel, încep să îl cunosc cu adevărat. Din cunoaștere izvorăște dragostea, iar dragostea naște cunoașterea tainei celuilalt, cu bune și cu rele. Această creștere cantitativă a cunoașterii celuilalt, determină o creștere calitativă a iubirii față de el și tot așa, pe toată durata vieții noastre. Astfel, se înfiripă o pregustare a “epectazei”, încă din această lume. În acest sens, trebuie să ne fie foarte clar

[1] *Poezii*, Zorica Lațcu Teodosia – poezia „Noi nu suntem morți”, Editura Sophia, București, 2008.

că oricine ne iese în calea vieții, nu "se întâmplă" în viața noastră tranzitoriu, pentru câteva clipe sau ani, ci devine receptorul iubirii noastre pentru vecinicie. Nimic din ce se întâmplă în această lume nu este circumscris timpului ci veciniciei, sufletul fiind veșnic. Cu atât mai mult relațiile dintre noi se subordonează setei de vecinicie. Asta numai dacă ne luăm în serios în cadrul acestui demers de a-l percepe pe celălalt din paradigmă dumnezeiască, paradigma lumească fiind aceea de a-l pândi și judeca. În acel moment, pe oricine ne-ar aduce Dumnezeu în cale, l-am trata la fel, cu dragoste. Ori, se poate asta fără să rupem din noi? Și numai gândul de a pleca pe această cale grea – grea din cauza patimilor noastre – constituie un început a-l răstignirii inimii, din rădăcinile înțelenirii noastre duhovnicești.

Nu se poate face asta decât dacă dobândim o paradigmă corectă, dumnezeiască, asupra celuilalt, oricine ar fi acesta. Asta înseamnă să înțelegem, până la capăt, două chestiuni, prima fiind că în fiecare dintre noi sălășluiește chipul lui Dumnezeu, iar numai acest fapt dă o valoare incomensurabilă fiecărui om. A doua ne arată că omul este, prin excelență, ființă dialogică. Adică, nu ne putem actualiza treptat vocația îndumnezeirii și a veciniciei decât numai în dialog cu celălalt. Dacă vom înțelege aceste două dimensiuni foarte bine și le vom trăi ca atare, orice vom vedea (ne)bun în aproapele nostru nu va face altceva decât să ne umple de milă profundă pentru acesta căci, în momentul respectiv, el trăiește divorțat fundamental de Dumnezeu. Ceea ce am detaliat reprezintă un proces anevoios, de durată, care este dependent de intrarea într-un propriu proces autentic de despătimire. Altfel, îl vom vedea pe celălalat prin patimile noastre, numai așa ajungând la judecată.

Rostul acestor zbateri pentru a se curăți mintea de tendințele omului vechi din noi stă în cuvintele Mântuitorului: *"Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți."* (Mt 22,39). Cuvintele rostite de Mântuitorul Iisus Hristos fiind dumnezeiești, implică o paradigmă complexă asupra celuilalt, având propria persoană ca reper. Sub niciun chip însă, iubirea nu este de tip pătimaș, developându-se prin mândrie, părere de sine și altele asemenea. Cuvintele Mântuitorului ne îndeamnă întocmai contrariul, anume să ne schimbăm mintea lumească cu un mod de a privi lumea, în general, și aproapele, în special, dumnezeiește.

Valoarea omului nu este dată de faptul că este iubit de Împăratul Împăraților ci de faptul că Îl poate iubi pe Împăratul Împăraților. Demnitatea unică a omului izvorăște din faptul că, având chipul lui Dumnezeu în noi, suntem absolut singura creatură din cosmos care se poate angaja într-o relație de dragoste cu Dumnezeu, fiind conștienți de noi înșine, de cosmos și de Dumnezeu. Nici o altă ființă din cosmos nu este conștientă de sine însăși și, pe cale de consecință, nu își poate cugeta rostul în raport cu o Persoană transcendentă, cu Făcătorul său. Demnitatea împărătească a omului în aceasta constă că, Dumnezeu l-a făcut doar din dragoste și pentru a-l chema la o poveste vecinică de dragoste. Totodată, valoarea omului se actualizează treptat în relația de dragoste cu semenii săi. Omul este singura ființă care își poate iubi aproapele ca pe sine însuși, adică ca pe un alt purtător de chip dumnezeiesc.

Putem să ne cunoaștem propria valoare? Sigur că ne-o putem cunoaște. Valoarea noastră constă tocmai în faptul că suntem făcuți după chipul lui Dumnezeu, adică avem suflet nemuritor, libertate totală și sete de vecinicie. Avem conștiință de sine, suflet rațional și potențial de iubire jertfelnică. Astfel, a se iubi omul pe sine însuși înseamnă a se considera pe sine chipul lui Dumnezeu, a-și înțelege însemnătatea de cunună a creației, precum și responsabilitatea de a vieții

conform poruncilor lui Dumnezeu, pentru aceasta ridicând război împotriva patimilor sale și, într-un cuvânt, răstignindu-și inima.

Primul pas al răstignirii inimii începe în raport cu cei apropiați nouă sau cu cei, cel mult, indiferenți. Dar ce ne facem cu porunca Mântuitorului de a ne iubi vrăjmașii? Nu putem iubi pe nimeni dacă nu începem cu cei de lângă noi. Din acest motiv, Dumnezeu ni i-a dat pe anumiți oameni să ne fie apropiați. El a ținut cont atât de (ne)putințele noastre, cât și de ale lor, așa încât să ne fim de ajuns unii altora spre a ne exersa în iubire reciprocă. Abia după aceea, întăriți fiind în procesul de a iubi, ne putem îndrepta iubirea și către ceilalți, mai depărtați. Însă, odată ce ne angajăm, cu adevărat, în procesul despătimirii noastre, nu mai există "apropiați" și "străini" ci numai apropiați în preajma cărora nu am ajuns, încă. Procesul hristocentric de a-l considera pe celălalt, cu dragoste, anulează diferențe și distanțe sufletești, făcându-i pe toți una cu Cel care îi consideră, în Cel prin Care îi consideră.

Odată cu întrăinarea minții noastre de mintea lui Dumnezeu, nu se poate să ne apropiem de inima celuilalt decât în măsură în care ne realipim inima de Dumnezeu: *"Și nu dai din ce ai, ci dai din ce ești!"*[2]. Îi judecăm mai aspru pe "ai noștri" pentru că, pe de-o parte, nu avem același curaj față de străini și, pe de altă parte, pentru că știm, la un nivel aperceptiv, că "ai noștri" ne îngăduie așa cum suntem. Practic, ne permitem să defulăm asupra lor toate consecințele patimilor noastre.

Pentru a ne iubi vrăjmașul trebuie înțeleasă valoarea acestuia în viața noastră, din punct de vedere duhovnicesc. Câtă vreme suntem în păcate, cel ce creează un cadru în care noi să ne vedem neputințele, ne devine vrăjmaș. Când începem să ne punem problema despătimirii în mod serios, aceste persoane le vedem ca pe cei prin care a lucrat pronia lui Dumnezeu pentru ca noi să ne vedem păcatele și să începem drumul către îndumnezeire. Totodată, ne cuprinde mila și dragostea pentru aceste persoane mai ales dacă, în timpul interacției cu ei, am fost martorii unor comportamente neduhovnicești. În consecință, ne este foarte greu a ne iubi vrăjmașii căci nu vrem deloc să călcăm pe noi înșine și doar găsim false argumente pentru a nu ne răstigni inima.

Nu poți să mori patimii cu intermitențe și să ai pretenția că trăiești. De fiecare dată când nu ne împărtășim de Hritsos, prin modul nostru de viețuire, aceasta reprezintă un timp mort al vieții noastre. Când trăim cu El, prin El, reprezintă un timp viu al vieții noastre căci ne împărtășim de El, Care este Viața.

Odată ce inima se deschide față de semeni prin răstignirea patimilor noastre, atunci înțelegem și o a doua valoare a răstignirii inimii. Omul, în general, se găsește pe crucea patimilor sale. Omul se urcă singur pe cruce și suferă din cauza propriilor alegeri. Pentru a-l ajuta pe aproapele în condițiile în care se găsește pe această cruce a suferinței, el nemaiputându-și ajuta sieși, trebuie să ne urcăm pe crucea lui, să ne răstignim odată cu el, simțind suferința lui, înțelegând suferința lui, dorind să-l ajutăm în suferința lui. Aceasta este a doua dimensiune a răstignirii inimii, atrăgând după sine, prin această jertfelnicie, o curățare a inimii pentru a deveni sălaș Duhului Sfânt

[2] *Ne vorbește Părintele Arsenie*, vol. 1, Arhim. Ioanichie Bălan, Editura Episcopiei Romanului și Hușilor, Roman, 1993.

Din acest moment începe să fie vizibilă sălășluirea lui Hristos în inimile noastre. Începe să se simtă și pentru cei din jur faptul că inima noastră a devenit locul prezenței lui Dumnezeu. Căci aceasta, odată început procesul de curățire al patimii, devine un tron, un jertfelnic, un palat împărătesc în care Dumnezeu sălășluiește, mai cu seamă prin rugăciune și prin faptele noastre pentru semenii noștri.

Răstignirea inimii este foarte greșit înțeleasă ca un izvor de suferință neîncetată. În primă fază da, este un izvor de suferință pentru om, pentru că acesta, în primul rând, trebuie să se vadă așa cum este și nu așa cum și-a imaginat că este, cum și-a imaginat propriile virtuți inexistente. În prima fază a acestui proces de răstignire a inimii, omul dobândește cunoaștere asupra ipocriziei sale lăuntrice. Dar această cunoaștere îl ajută să înainteze pe acest drum greu în lupta cu patimile sale. După ce această suferință a vederii omului vechi din noi începe să slăbească, prin faptul că, prin mila lui Dumnezeu, începem să dobândim stăpânire asupra patimilor noastre, se întâmplă ceva cu totul minunat în inima omului. Din acest moment putem vorbi despre o schimbare la față a inimii, în sensul celor întâmplate pe muntele Tabor. Cu cât mai mult omul își răstignește inima și-L cuprinde pe Cel necuprins într-însa, omul reușește o schimbare la față a inimii, reușește o cuprindere în sine însuși, parțială, după puterile sale de simțire, a unor părți din Schimbarea la Față a Mântuitorului.

Inima noastră este înzestrată cu puteri ascunse chiar și față de noi. Inima noastră este lăsată și creată de Dumnezeu, pentru a-i fi Lui sălaș, a-i fi Lui tron veșnic. Prin acest proces de răstignire a inimii, dobândindu-L pe Hristos, inima devine sălaș al Împărăției Cerurilor. Răstignindu-și inima, omul încorporează înăuntrul său harisma preoției universale pe care Mântuitorul ne-a dat-o în dar. În acest moment omul aduce jertfă pe altarul său lui Dumnezeu, altarul omului fiind inima sa răstignită, iar jertfa fiind binemirositoare în fața lui Dumnezeu. Astfel orice om care își răstignește inima și-L cuprinde pe Dumnezeu întrânsa devine preot al Dumnezeului-Celui-Viu, aducând pe altarul inimii sale această jertfă plăcută lui Dumnezeu, adică răstignirea patimilor sale.

Inima răstignită îl naște pe Hristos înlăuntrul nostru și în inimile celorlalți!

Mihai Vladu
24 noiembrie 2026